

גליזון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

נשא

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת נשא

- א לבית אבותם - החיזוק והתוקף בידיעה שאנו בנים למקום..... א
- א לדור אחרון - עניונו של משה בראותו גדולת דור אחרון..... א
- ז שובו לכם לאהליכם - העיקר לקיים את התורה בשובם לביתם מחר סיני..... ז
- י איש כי יפליא - והעיקר, לקבל קבלה טובה על העתיד..... י
- ז וקודש את ראשו ביום ההוא - שלא להתייאש ולהתפעל ה"ז מהנפילות..... ז
- ט את חרפתי - ישועות גדולות בזכות הבזיונות..... ט
- יא כף אחת - בכפיפה אחת לה' ותורתו מתעלה עד מאד..... יא
- יב להטיל שלום - זהירות בכבוד הבריות ומניעת צער מכל יחיד..... יב
- יג יזיר עצמו - הרחק מן העבירה על ידי גדרים וסייגים..... יג
- טו שבעה לתשלומים - בכל עת ומן יעמוק בתורה..... טו

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

באר הפרשה - נשא

כסמיכת בנו של הרופא המהולל על אביו [ולתבריל באלף אלפי הבדלות -] וכדכתיב (דברים יד א) 'בנים אתם לה' אלוקים', והיינו שאב לנו בשמים אשר בידו כל היכולת, ואהבתו אלינו גדולה עד מאד באהבת האב לבן, אהבה שאיננה פוסקת לעולם, אף אם לא נהג הבן בשורה, וכך יסמוך כל יהודי שהרי אב יש לו בשמים הדואג וממלא כל מחסורו, וכל הקושי אינו אלא מצב 'זמני' ועראי לעומת ימי הטובה אשר עתידים לבוא עליו, וההסתרה אינה אלא 'הקדמה לטובה'.

ובאשר יסמוך על ה' וישליך כל יהבו עליו וודאי שאף לעומתו ה' לא יעזבנו. יעזרהו ויסייעו בכל אשר

יפנה, וכך הביא הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (פרשת תרומה שנת תרל"א) בשם הזוה"ק שעיקר הבטחון הוא להיות מובטח בעבודת הש"ת, כי הש"ת יעזור... וכפי בירור האמונה בלב האדם, כך נעשה באמת... וכן שמעתי מאא"ז מו"ר [הרה"ק ה'חידושי הרי"ם] 'זצלה"ה, על מה שכתוב (ירמיה יז ז) 'ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו', כי כפי בטחון האדם בו ית' בן יש לו מובטח באמת, היינו שכפי מה שהוא בוטח בה' כך באמת יקויים סיפא דקרא - והיה ה' מבטחו, שהקב"ה יהא עבדו כמבטח, מגן ומחסה מן הפורעניות².

לדור אחרון - עניונו של משה בראותו גדולת דור אחרון

בפרשתן (ד כב), 'נשא את ראש בני גרשון גם הם

לבית אבותם למשפחותם', וכיו"ב נאמר לגבי

בני קהת (לעיל ד ב) 'נשא את ראש בני קהת מתוך בני

לוי למשפחותם לבית אבותם', הקשה הרה"ק ה'חתם

לבית אבותם - החיזוק והתוקף בידיעה שאנו בנים למקום

בפרשתן (ד כב), 'נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם' - דע, כי יש בהאי קרא כדי

לחזק ברכיים כושלות אשר נראה להם כי מצבם בכי

רע, וח"ו נדמה להם כי חשך עולמם בעדם, וכגון, את

ראובן מצב הפרנסה מעבירתו על דעתו, שלום ביתו

של שמעון עומד על מצב שבירה (ופיצוי), ללוי מציקה

דאגת השידוכים של בניו או בנותיו המתבגרים מיום

ליום ואין נראה כל אור בקצה המנהרה החשוכה,

ליהודה מפריע סבל ההמתנה לזש"ק כשכל ידידיו כבר

נושעו מזה עידן ועידנים, דעתו של יששכר טרופה עליו

ממצב בריאות הגוף או הנפש - שלו או של אחד

מיקיריו, בטיפולים קשים ומרים... רוחו של זבולון

שבורה לשברי שברים מעול ה'משכנתא'... דן אינו

מוצא מנוח לכף רגלו בטלולי הדירות ה'שכורות' -

מחילופי 'בעלי בתים' ויוקר השכירות... סבלנותו של

נפתלי כבר פקעה מהמשכורת המתמהמהת מלבוא,

שלוות נפשו של ר' גד עזבה אותו מזמן מ'תרבות

רעה' שבביתו ל"ע, כשל כוחו של מורינו רבי אשר

מלסכול עול ה'שכנים' המציקים לו... ואילו רבי יוסף

אינו מוצא רגע פנוי ביום לעסוק בתורה, וידידו בנימין

מיואש מעצמו מפילותיו ברוחניות, לכל אלו וכיו"ב

נאמר 'נשא את ראש בני גרשון' רומם את ראשם של

אלו הנדמה להם כי הם בכלל 'בני גרשון' על ידי

שיתבוננו ב'בית אבותם', הלוא הוא אביך קנך, ובאשר

יזכור האדם כי הוא בנו כביכול של בורא עולם ומנהיגו

ייטב לו בזה ובבא, כי יסמוך עצמו כסמיכת בנו של

העשיר ובעל שררה על כוחו ויכלתו של אביו, או

א. וכבר אמרו כי בוני הבית יטמינו את 'יסודות' הבנין עמוק באדמה, וככל שיגדל הבנין הנבנה בגבהו ורחבו, כך יטמינו את היסודות ביתר עומק באדמה - כיו"ב, לדידן, המרגיש כי הוא ומצבו 'טמונים' באדמה עמוק עמוק, ידע ויבין כי כפי עמקו כן גדול הבנין והתקווה לטוב האמורה לצאת ממנו.

ב. אמרו חז"ל (פסחים ה:) 'כל שאין לו קרקע פטור מן הראיה', וביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (הובא בשפתי צדיק

פר' בהר אות יא) שמי שיש לו קרקע וממנה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו, פעמים אפשר שיבוא לידי מחשבה שכוחי

ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, ואינו חי תמיד בהרגשה כי כל מזונותיו וכל הצטרכויותיו מה' באים לו, לכן

ציווהו ה' 'שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' - להזכירו כי כל אשר נעשה בעולם הזה מה'

הוא, ואין לאדם שפע פרנסה כי אם בדבר ה'. אבל מי שאין לו קרקע, אינו נצרך לידי כך, כי בהעדר מקור פרנסה

הינו רואה את ה' ואת הנהגתו עמו ועם כל ברואיו בכל עת, ולכן פטור מן הראיה, כי יש לו ענין עליה ברגל אף

בהיותו בביתו.

באר הפרשה - נשא

ומלוחציהם, לא אמר עליהם נשא את ראשם לבית אבותם, אחר שהם עומדים במדריגה שאין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם, כמו שאמרו חז"ל (עי' ב"ב י:). דורו של שמד אין בריה יכולה לעמוד במחיצתם, והיאך יאמר בהם נשא לבית אבותם, הרי אין צריך לרומם אותם אל מדריגת אבותם כי אבותם טפלים להם והם גדולים מהם².

זמכאן חיזוק גדול לדורנו - דור אחרון, אשר אנחנו טרודים סחופים ומעורבבים מכל צד ומיצר - בני מררי כפשוטו וכמשמעו, ועל ידי ההתחזקות באמונה פשוטה בבורא עולם, לעשות רצונו ולעבדו עד כמה שידינו מגעת - כפי שכלנו ומוחנו, הרי אנו חשובים יותר מהדורות הקודמים, וכלשון ה'חתם סופר³ שאבותם טפלים להם והם גדולים מהם⁴.

זלפי דברנו האמורים יש חיזוק בדברי הקרא בריש פרשתן 'נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם', שבא לומר לבני גרשון - המרגישים עצמם מגורשים ומרוחקים מה' ומנחלתו - ובפרט בני דור האחרון החושבים כי ח"ו אבודים המה ברוחניות

סופר⁵ זי"ע (תו"מ פר' נשא בדיבור הב') מדוע בבני מררי לא נכתב נשא את ראש, אלא 'בני מררי למשפחותם לבית אבותם תפקוד אותם' (פסוק כט).

זמבאר ה'חתם סופר', כי הנה 'קחת וגרשון' מרמו על זמני אורה שהיו לישראל - קחת מורה על העת שישבו ישראל בארצם, מלשון 'ולו יקחת עמים' (בראשית מט י). גרשון מרמו על העת שכבר גורשו מארצם אך עדיין היו להם חכמים שהורו להם את הדרך ילכו בה (שהו במקום הקרבת הקרבנות, ועיין בחת"ס שמרמו בארוכה בשמותם של בני קחת וגרשון), ועל זמנים הללו - כשהם יושבים לבטח בארצם ואף בגלות כשחכמי הדור מאירים עליהם מכבודם, נאמר נשא לבית אבותם, כי אבותם חשובים מהם ויש לנשא ולרומם את הבנים שיהיו במעלת בית אבותם. אך בדור האחרון בדורו של שמד, נקראים בני ישראל 'בני מררי' על שם שממררים את חיהם בייסורים קשים, וכפי שנרמו בשמות בניו של מררי - מחלי ומושי, 'מחלי' מלשון חולי ומכה, ו'מושי' מלשון שמשו מאהליהם, והם טרודים סחופים ומעורבבים מכל צרותיהם ממחרפיהם

ג. איתא בספר קדמון 'ברית מנוחה' (הובא ב'אור לשמים' פר' תצוה ד"ה עוד נ"ל רבוע יהיה), דבאמת חשיבותו של דור האחרון גדלה עד מאד, ומה שאמרו (שבת קיב:) **אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ואם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים**, כל זה אינו מדבר אלא בימיהם, כי לפי ערך הדור היו האחרונים כחמורים אל מול גדלות הראשונים - התנאים והאמוראים מצוקי תבל. אבל בימינו אנו - כשהחושך יכסה ארץ, ואין אתנו יודע עד מה, ואעפ"כ מתחזקים בני ישראל לעבוד את ה' כפי כוחם ושכלם, הרי הם חשובים יותר מהצדיקים שבדורות הראשונים.

וכך אמר הרה"ק מרוז"ן זי"ע (הובא בעירין קדישין השלם, מס' שבת) על דברי הגמרא (שבת קיב:) **אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ואם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים**, דהנה כשאנו רואים 'אדם' עומד ומתפלל לפני בוראו אין בזה כל חידוש ורבותא, אמנם כשנעבור ליד עדר החמורים ולפתע נראה אחד מהם עומד על רגליו ומתחיל לשבח את בוראו ומתפלל לפניו הרי תרעש הארץ מה'נייעס' (החדשות) המרעישות... ואז לא ידקדקו אחריו אם תפילתו היא מקרב הלב או לאו, כי עצם עמידתו בתפילתו רבותא גדולה יש בה. וזהו 'אם ראשונים בני אדם, אנו כחמורים', א"כ, תפילתנו כתפילת אותו החמור שבעצם הדבר שאנו מתפללים בדור אפל ושפל כזה יש בו כבר רבותא, אין מדקדקים אחריה ותתקבל ברחמים.

ד. נוראות כתב הרה"ק הדברי ישראל זי"ע (ידי ישראל, חוקת), על הפסוק בריש פרשת חוקת, **זאת חוקת התורה, וברש"י** 'לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצווה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חוקה. והנה, חק הוא לשון מזוני, כמו שנאמר (משלי ל ח) 'הטריפני לחם חוקי', ואמרו חז"ל (זוהר חדש ח"ג ז): **'ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים'**, ומזונו של הקב"ה כביכול - הוא התורה והמצוות והיינו כשהוא בא להם בקושי, בטרדות ונסיונות, וזהו לפי שהשטן ואוה"ע מונין את ישראל - שהשטן מביא עליהם טרדות ונסיונות שונים ומשונים - חדשים לבקרים עם רעיונות חדשים שלא שערום אבותינו, ובנ"י מתגברין עליו ועל נסיונותיו ועובדים את ה' בכל לב ונפש, זהו כביכול מזונו של הקב"ה - 'לפיכך כתב בה חוקה'.

הוסיף על זה ב'הגהות' שם (מתוך הגהות דבר"י פר' קדושים) בשם זקיני הרה"ק מקאזמיר זי"ע כי כלל זה שהזכרנו - ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים' הוא עד עצם היום הזה אף בדור שפל כמונו, ומי שאומר שהיום אינו כן חס

באר הפרשה - נשא

ג

נאמר לדור חלש כזה ברוח ובגשם - כביכול כל מעייניו של הקב"ה נתונים עלינו...ה.

איתא מהרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (חנוכה אות נו), שהרה"ק רבי חיים וויטאל זי"ע שאל את האר"י הק' שהנה מצינו (ירושלמי ה ד) שפרתו של שכנתו של רבי אלעזר בן עזריה הייתה יוצאת ברצועה שבין קרניה,

ובגשמיות - לאלו אמרה תורה נשא את ראשם, והיאך - על ידי שתאמר להם גם הם לבית אבותם - שידעו כי הם בניו רחומיו של בורא עולם, כדכתיב (דברים יד א) 'בנים אתם לה' אלוקיכם', ובוה תתחזק רוחם, ויהיה להם נשיאות ראש והרמת קרן - שהרי האב שיש לו עשרה בנים ואחד מהם חולה ל"ע, הרי כל ראשו ורובו של האב נתונים לאותו הבן החולה והחלש, אף אנו

ושלום הוא שוטה, כי צריך לידע שאנו קיום ה'חנות' של השי"ת, ובימים הקדמונים היה לו חנות גדול, והיה סוחר גדול, והיה לו פרנסה בריווח כביכול (והיינו בזמן שביהמ"ק היה קיים, והיה כהן בעבודתו ולוי בדוכנו, ואף לאחמ"כ עדיין היה העולם מלא בצדיקים), אבל גם היום אנחנו נותנים לו פרנסה, כי אם לא כן ממני הוא מתפרנס, וכי מבני ישמעאל ובני עשיו. רק העיקר לידע אז מען גיט איהם היינט גאר ווינציג צו לייזען (פי', שכהיום נותנים לו 'רווחים' קטנים מאד), אבל באמת גם היום אנו נותנים לו פרנסה - כי בשמים שוקלין לפי ערך הנשמה, לפי ערך הגלות, ולפי ערך הטרדה.

אמור מעתה, כשנבוא לחשב באיזה גלות וטרדה אנו שרויים בה אז נבין עד כמה עולה חשיבותנו למעלה לאין ערוך כלל וכלל.

ה. יש שפירשו כיוצא בזה את הפסוק לענין חינוך הבנים - שישא את ראשם של צעירי הצאן - תשב"ר שמרגישים עצמם כמגורשים מנחלת עבדי ה', על ידי שיודיעם כי גם הם לבית אבותם - גם הם חשובים, כי מקורם ושורשם מהאבות הקד' ומצוקי ארץ.

ובזה ביארו במקרא (משלי יג כד) 'חוסך שבטו שונא בנו', חוסך שבטו - שהנמנע מלהודיע לבנו מאיזה שבט מוצאו - כלומר שמוצאם ממקור קדוש יהלכון, הרי בזה גופא הינו שונא בנו, כי כאשר ידע האדם את חשיבותו בוודאי יראה להתנהג כפי הראוי לגזע קדוש כמוהו.

הרה"ק ה'עטרת משה' ממאקאווא זי"ע ישב פעם בשולחנו הטהור של הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, בתוך הדברים פנה הלעלובער ואמר 'מאקווער רב איר האט געזען דעם שינאווער רב' (האם זכיתם לראות את הרה"ק ה'דברי יחזקאל' משינאווא זי"ע) וענהו ה'עטרת משה' שלא זכה לראותו. כך חזר ונשנה הדבר כמה פעמים, רבי משה מרדכי שואל האם הוא הכיר והוא עונה בלאו. קודם ברכת המזון חזר ושאלו האם הכירו, ומשענהו שלא ראהו, פנה ואמר, אף אני לא זכיתי לראותו, אך דיבור יקר יש לנו מאותו צדיק, על הכתוב בפרשתו (ד כב) 'נשא את ראש בני גרשון גם הם למשפחותם לבית אבותם'. נשא את ראש צריכים לרומם ולישא את ראשם של כל בני גרשון - כל אלו המרגישים בנפשם כי מגורשים הם מלהסתפח בנחלת ה', ולעודדם בכך שגם הם מוצאם מייחוס הקדוש של למשפחותם לבית אבותם - כי הם מזרע האבות אברהם יצחק ויעקב, וחיבה יתירה נודעת להם, ואף להם יש חלק ונחלה בתוך אחינו בני ישראל (דברי יחזקאל פרשת נשא).

ומכל מקום צריך לזכור גם את פירושו של הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע, שאמר בדומה לזה אך הוסיף, דמשמעות 'גם הם לבית אבותם' היינו שאף הם בעצמם אוחזים במעשה אבותיהם ומשתדלים לקיים רצון קונם, 'ער לייגט אויך עפעס אריין אין גישעפט', ורק אז זוכים שזכות אבותם מסייעתם.

כיוצא בזה מטו משמיה דהרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע 'נשא את ראש' שיש להרים את האנשים החשובים שהם בבחינת ראש, ואילו בני - המחשיבים עצמם בגלל שהם יחסנים ובנים של גדולי תורה ויראה, בהם יש לקיים גרשון - לגרשם ולרחקם, אולם אם גם הם - שבעצמם ג"כ מתאמצים ללכת בדרכי אבותיהם ולעשות נחת רוח לבורא יתב"ש, אזי הם מתעלים יותר למשפחותם לבית אבותם כי זכות אבותם מסייעת להם.

כללא דמילתא, בלא עבודה ויגיעה מצד האדם עצמו אי אפשר להתעלות במדריגות התורה והיראה, שאינה ירושה לך מאבותיך, ורק אם ישקיע בעבודתו יזכה שבזכות אבותיו יפתחו לו פתח כפתחו של אולם.

ו. ביאור נפלא אמר הרה"ק רבי שלומיקה מזוועהל זי"ע בדברי הגמרא (ביצה כג.) שהקשו מדוע אמרו פרתו של ראב"ע - וכי זו הייתה פרתו ותו לא, הרי י"ב אלפי עגלים היו 'מעשר בהמה' שלו בכל שנה ושנה, נמצא שהיו לו ריבי רבבות של פרות, ותירצו, תנא, לא שלו היתה, אלא של שכנתו היתה, ומתוך שלא מיחה בה - נקראת על

באר הפרשה - נשא

עולת ראייה הם תשלומין דראשון או שכל יום יש בו חיוב לעצמו, מ"מ בימי התשלומים לשבועות כולי עלמא מודו שהם תשלומים ליו"ט עצמו (עיי"ש), והרי שפשיטא שנמשך עדיין עיצומו של יום.

חידוש נפלא מצינו ב'חק יעקב' (א"ח סי' תעג סק"א) שכתב שמי שלא בירך ברכת 'שהחיינו' בחג השבועות כי נאנס או ששכח וכיו"ב שיכול לברך שהחיינו בכל שבעת ימי התשלומים, ואף שעתה יום חול הוא מ"מ יש בו מקדושת החג (ופקפק בדבריו המהר"ל דיסקין זי"ע, אך אף לשיטתו ניתן לקיים את מצוות הקבלת פני רבו ברגל (ר"ה טו:)) כל שבעה, הרי לך שלכו"ע יש בימים אלו ענין החג עצמו).

ידועים דברי הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בספרו קדושת לוי (לשבועות ד"ה נשאלתי), 'נשאלתי במדינת ליטא מפני מה נקרא חג שבועות בשם עצרת, והלא לא נזכר בתורה שם עצרת רק בשמיני עצרת, ומבאר בכמה אופנים, ובפירושו השלישי כתב על פי דברי הרמב"ן (אמונה ובטחון פי"ט) על הפסוק (שה"ש ב ז) 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ', שבאשר מרגיש בקרב רגשי התעוררות לאהבתו וליראתו ית' יעשה לה 'בלי' ע"י קיום מצוה או לימוד התורה בכדי לעצור ולשמר בתוככי נפשו רגשי קודש אלו, וזהו שאמר הכתוב 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה' - שנתעורר בכך מידת האהבה להשי"ת, אזי 'עד שתחפץ', מלשון חפץ וכלי, כלומר שתיכף ומיד תעשו כלי ובית קיבול לאגור ולשמור אותה התעוררות לאורך ימים לבל תפוג ותיעלם כלעומת שבאה. על פי זה מבאר הטעם שנקרא חג השבועות - 'עצרת', שמשמעותו לעצור בתוכו את כל השפעות החג (ועיי"ש מה שמבאר עוד)¹.

ומחמת שלא מוחה בשכנו נקראת על שמו, ונחשב לו הדבר כעוון, והושחרו שינוי מרוב התעניות שהתענה לכפר עוונו. ושאל מהרח"ו אם על סרך עוון כזה התענה ראב"ע כל כך הרבה צומות, מה נענה אנן אזובי הקיר - אשר אין מתום בבשרנו מרוב פשעינו, ויען רבינו האריה"ק, כל זה בדורות הקודמים, אבל בזמן הזה בחשבת הגלות אף צעקה ואנחה אחת הבאה מעומק הלב נחשב כתעניות רבות בשנים קדמוניות.

הוסיף על כך ב'ישמח ישראל' שאם כך הווה בדורו של האריז"ל, הרי מאז ועד עתה שהגלות והצרות מתגברים, ובכל יום קללתו מרובה משל חברו - בוודאי זעקת ישראל מעומק הלב בדור הזה יקרה בעיני ה' כתעניות משנים הקדמונים... ואף אנו נוסף - כמה צרות נוספו מימות ה'ישמח ישראל' ועד עתה... עאכו"כ גדלה מעלתנו עד מאד מאד. וידעו בני דורנו שכל מעט עבודה, אפילו בל דהוא, של כל יהודי באשר הוא שם - בדור עקבתא דמשיחא, חשוב יותר ממצווה גדולה שקיימו צדיקים וחסידים בשנים קדמוניות, ומעמו של דבר, כי בשנים קדמוניות לא עלתה להם עבודתם בקושי רב וגדול כבימינו אנו.

שובו לכם לאהליכם - העיקר לקיים את התורה בשוכם לביתם מהר סיני

עומדים אנו בשבעת ימי התשלומין לחג השבועות, ימים אלו הם המשך החג, ועדיין השערים פתוחים, ובל מי שלא 'קיבל' עדיין את התורה יבוא ויבנם, כי עדיין הארת החג מתנוצצת ומאירה. וכך איתא בתוס' (חגיגה ט. ד"ה תשלומין) שאף שבשאר ימים טובים נחלקו בגמרא האם כל ימי התשלומין להביא

שמו. ומבאר הרה"ק כי כל שאר הפרות לא נחשבו שלו שהרי 'לא במותו יקח הכל'... רק פרה זו נחשבת שלו, כי הרי יציאתה ברצועה בשבת נחשב לראב"ע כעוון, ועל עוון זה שב בתשובה מאהבה, ומכיוון שהשב מאהבה נחשבים לו עוונותיו לזכויות לכן 'נקראת על שמו', כי הזכויות שבאו לידו ע"י ילוו אותו אף בעולם העליון, נמצא שזו הייתה פרתו היחידה.

ז. ולמדנו מדבריו שעיקר תכלית היום טוב הוא להמשיך את הארות החג וקבלת התורה גם למחר ולאחר זמן. כן כתב הרה"ק ה'בית אברהם' (שבועות ד"ה ישלם) וז"ל, חג הקדוש הזה נקרא חג שבועות שהוא לשון שבועה. כמו בעת שמקבלים חיילים חדשים לצבא משביעים אותם שבועת אמונים לקבל עליהם עול המלכות, כמו כן בחג הקדוש הזה שמקבלים התורה מחדש, בהקריבכם מנחה חדשה, אז בשבועותיכם, עכ"ל, שהיות שבחג השבועות מתחדשת נתינת התורה על כן צריך להישבע מחדש לקבל על עצמו עול מלכות שמים. ושם החג מורה על תכליתו להתחדש בקבלה גמורה מכאן ואילך כי זה כל מהותו וענייניו של החג.

שיהיה בניין עדי עדי, בקשר של קיימא, ולהמשיך את לימוד התורה והעסק בה^ט.

ובך נצטוונו לקראת מתן תורה 'וקדשתם היום ומחר', ורמז יש בו שלא יעבור ויצא היו"ט כלעומת שבא, אלא אף למחרת היו"ט יזכור שאך זה עתה קיבל את התורה והיאך ישכחנו בין יום^ט. והדרך אשר יראה בה אור - לקבוע את החג בנפשו, על ידי שיקבל עליו

בפרשתן (ז פד-פח), 'ואת חנוכת המזבח ביום המשח אותו... זאת חנוכת המזבח אחרי המשח

אותו', ביאר בה הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (הובא בליקוטי יהודה בפרשתן עמ' ס) כי לא די בכך שמקבלים את רוב ההשפעות 'ביום המשח' - בזמן של ההתעלות. אלא העיקר להמשיך את קדושת היום אף 'אחרי המשח' אחר לכתו מעמנו^ח. ביותר הדברים אמורים כעת בעידן כלולות בני ישראל עם התורה הקדושה, שעלינו לראות

ח. ואל יחשוב אדם עוד חזון למועד, יבוא יום ואתחיל לעבוד את ה' ולעסוק בתורתו, כי כך אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע ששמע מפי אביו הרה"ק האמרי אמת זי"ע באחרית ימיו, בהיותי צעיר לימים חשבתי על כמה וכמה דברים בעבודת ה' ולימוד התורה שעוד אוכל לעשותם לכשיבוא היום, אך עתה יכולני להעיד בפניך שכל מה שאין האדם עושה בשחר נעוריו, שוב לא בא לידו לעשותו ולפעול אותו.

ט. ובפרט בימים הללו, כפי שכתב הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ספר הזכות פ' נשא) 'המדרש מאריך בפרשת נשא יותר מבכל מקום, וכן בזוה"ק האידרא. ולמה, נראה - לפי שפרשה זו חלה אחר שבועות, ובכל שנה ושנה מחדש השי"ת עלינו את נתינת התורה, ממילא יש בזה הזמן 'שפע' של תורה'.

והנה כתיב (שמות טו ט) 'אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל' - שלל ראשי תיבות ש'ובו ל'כם ל'אהליכם. כי עיקר מלחמתו של יצר - האויב הגדול, לקרר את האדם כששב לאהל ביתו - אחר מעמד האדיר של קבלת התורה, לכבות את ה'אש הגדולה' אשר ראו עיניו במעמד הר סיני, ולומר לו, אכן, קבלת את התורה, אך 'מפטרין כדאשתקד', שוב לאהליך - להנהגתך ולסדר יומך כעד השתא, ומה לך לשנות סדרי בראשית ולקבל על עצמך עול תורה ועבודה...

כעין זה מרומז נמי בפרק 'אשת חיל' (משלי לא) המרמז כולו על התורה (עיי' רש"י שם פסוק י) 'בטח בה לב בעלה' - ומדוע, כי 'ושלל לא יחסר' והיינו שבהגיעו ל'שובו לכם לאהליכם' - גם אז 'לא יחסר המזג', ואינו חוזר לסדר יומו ולהנהגתו שקודם קבלת התורה, אלא היא 'מוסיף והולך' הן בכמות הן באיכות, כל אחד לפי מה שהוא.

י. וכמו שאיתא מהרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (עניני שמנ"ע, פסח) שהבקשה בתפילת המועדים 'והשיאנו ה' אלוקינו את ברכת מועדך' היא מלשון נישואין. מעתה יש לומר דכמו שבכל 'נישואין' מבקשים 'שיהיה בנין עדי עד', א"כ, אף כאן עלינו לבקש ולעשות פעולות שישאר הבנין אף לאחר החג ולנצח נצחים.

משל לאחד הנכנס לשמחת נישואין וברצונו לדעת מיהו החתן, שהרי הכל עוטים בגדי שבת ויו"ט, אמנם כאשר יראה למחרת היום מי עדיין נשאר לבוש בבגדי שבת ויו"ט ידע שהוא 'חתן דגן'. כיו"ב, מיהו ה'חתן' ביום חתונתו זה מתן תורה, מי שנשאר עם התורה גם לאחר שבועות...

יא. הרה"ק הנתיבות שלום זי"ע שאל פעם כמה מבחורי הישיבה 'אימתי הוא זמן קבלת התורה בחג השבועות', נענה האחד ואמר בזמן עלות השחר, לעומתו השיב רעהו בעת קריאת עשרת הדברות בקריאת התורה, השלישי השיב באופן אחר... עד שאמר להם הרבי, זמן קבלת התורה הוא בשעה שאדם מקבל על עצמו את התורה. אף

אנו נאמר לפי דבריו - שבכל יום מימות השנה יש בידינו לזכות שוב ב'מתן תורה', אם אך נקבלנה בשתי ידיים. וכך אמר הרה"ק מסאטמאר זי"ע על המשנה (סוף יומא) אמר ר"ע אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים... מה

מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל. ודימוהו למקוה, כי כמו שבנוגע לטהרת המקוה הרי יש לפני האדם שני בורות מים, אחד - מלא במי גשמים המטהרים את הטובל בהם. ואחד - מים שאובים שאין בהם כל טהרה כלל. מה יעשה האדם בכדי שיטהרוהו אף אלו המים, ינקב נקב בין שני הבורות ובזה יתחברו שני הבורות

מדין 'השקה'... ויתהפכו השאובין להיות כמי גשמים עצמם שהם טהורים ומטהרים אחרים. כך נמי לענייננו, ימי החג שעברו עלינו הרי הם כמותם 'מי גשמים' המטהרים, ולמחרת החג נדמה לו לאדם שהוא כנמצא במים שאובין שאי אפשר להם לטהר - עצתו, לנקב בעצמו איזה נקב - ב'קבלה' אחת טובה ואמיתית, ובזה יתקיים בו דין 'השקה' וחיבור ליו"ט, ונעשה 'מציאות' אחרת כמי הגשמים המטהרים, ויטהר המיטהר מהיו"ט.

באר הפרשה - נשא

אחר שרירות לבו, על כן מחויב הוא כעת להרבות ב'מעשים טובים' - יזיר עצמו מן היין, כדי שיתרבו מעשיו על חכמתו.

ביתר ביאור נבאר, כי אמרו חז"ל (סוכה נב.) כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, נמצא שזה האדם שהחכים לדעת יותר חכמה - גם יצרו גדל עמו, וחייב לקבוע לעצמו גדרים וסייגים כנגד יצרו זה שנתגדל, ולכן יזיר עצמו מן היין. ולדידן הדברים נמי אמורים, אחר שעבר עלינו יו"ט של קבלת התורה ונתרבתה החכמה בקרבנו, יש לנו להרבות פעלים לעסוק בדברי תורה ביתר שאת וביתר עז.

והנה איתא בגמרא (נדרים ט:): תניא, אמר שמעון הצדיק, מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחד, פעם אחת בא אדם אחד נזיר מן הדרום וראיתיו שהוא יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים. אמרתי לו, בני, מה ראית להשחית את שערך זה הנאה, אמר לי, רועה הייתי לאבא בעירי, הלכתי למלאות מים מן המעיין ונסתכלתי בבבואה שלי ופחו עלי יצרי ובקש לטורדני מן העולם, אמרתי לו, רשע, למה אתה מתנאה בעולם שאינו שלך, במי שהוא עתיד להיות רמה ותולעה, העבודה שאגלחך לשמים מיד עמדתי ונשקתיו על ראשו אמרתי לו בני כמוך ירבו נזירי בישראל עליך הכתוב אומר (ו ב) 'איש כי יפליא לנדור נזיר

קבלה אחת ואפילו קמנה, שישמרנה כבבת עינו גם לאחר החג - כחך ולא יעבור, וזו הקבלה תהא לו כחוט המקשר אותו אל היו"ט".

ומאויבי תחכמני, כשם שדרכו של היצר הרע שאין מפתה את האדם בבת אחת על דברים גדולים, ולא יפתנו מיד לעבוד עבודה זרה, אלא 'כך אומנתו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד ע"ז וחולך ועובד' (שבת קה:), הרי שמכשילו בדברים קלים וקטנים שאדם דש בעקביו כי משם יבוא להפילו לבסוף בע"ז רח"ל, וממנו ניקח לעבוד את השי"ת ב'מידה טובה מרובה', שעל ידי ההתחזקות בקבלות קטנות, דרגא בתר דרגא, סוף שיבוא לעבודת ה' בשלמות".

איש כי יפליא - והעיקר, לקבל קבלה טובה על העתיד איתא בגמרא (ברכות סג.) 'למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת נזיר, שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין'. ומבאר הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעבסק זי"ע (פרי הארץ בפרשתן) כי איתא במסכת אבות (ג ט) 'כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת, וכל שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת', ואחר שראה סוטה בקלקולה - שהוא המקום היחיד שהובטחנו על 'נס נגלה', ובזה הוסיף 'חכמה' על חכמתו - לידע עד כמה גרוע הוא המהלך

פעם שאל הרה"ק רבי אהרל"ע מקאזניץ זי"ע את חבורת מרעיו ובתוכם רבי אברומצ'ע שטערן ז"ל, איזה חייט תופר בחינם. אחד השיב, שהתופר בגד לעצמו הרי הוא תופר בחינם, והשני ענה לעומתו שהתופר בגד לבנו אינו עובד בעבור שכרו. עד ששאל הרה"ק את רבי אברומצ'ע ונתיירא לענות, ואמר כשם ש'מורה מוריני' שאל, כך יענה 'מורה מוריני'. ויען הרה"ק ואמר - החייט שאינו קושר לבסוף את חוטי התפירה הוא התופר בחינם, וכל עמלו אך לשווא, כי ללא הקשר האחרון כל החוטים נפרמים ומתקלקל כל הבגד. וביאר כוונתו לכל מועדים וזמנים אשר נתן לנו הבורא, ורבים אשר יעבדו כדת וכנכון בבוא הזמנים הנשגבים, אך אינם משכילים לשמר עבודתם, בקבלות טובות וכיו"ב.

יב. וכך כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (פרי צדיק משפטים אות ג) שגדר מצות זכירת מעמד הר סיני שנצטוונו בכל יום הוא לזכור הקבלה דנעשה ונשמע. וכמו שהיה הרה"ק מלובלין זי"ע אומר בכל בוקר הריני מקבל עלי להיות אדם טוב. יעו"ש.

יג. דברים כדרבנות כתב בזה ה'אוהב ישראל' (ליקוטים חדשים פרשת ויקרא) 'בעינינו ראינו רבים מן החסידים שנעשו משוגעים ח"ו, או בעלי מרה שחורה, ומאין נמצא הדבר הזה, אם מן התורה ח"ו - אדרבה התורה עוד משמחת את הלב וכו', אם מן המצות - הלא 'פקודי ה' ישרים משמחי לב' (תהלים יט ט), אבל הענין הוא, כי האנשים ההם הם הרוצים לעלות אל ה', והסולם נעלמה מעיניהם, כי אינם עובדים את השי"ת בהדרגה ותופסים דבר שאין שייך להם, בלי שום קריאה ורשות מן השמים', לפיכך אסור ללכת בגדולות כדי שלא יפול משם, אלא יעלה במתינות ובהדרגה, וכל יהיה בטוח בדרכו.

הנפש וקדש את ראשו ביום ההוא, והימים הראשונים יפלו, ידוע שהרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע היה מרבה להוכיח מפסוקים אלו, שאין לו לאדם להתייאש כלל - בכל מצב ואופן שיהיה, כי אף אחר שנטמא הנזיר בפתע פתאום ומטבעו של עולם ייכנסו בו הרהורי ייאוש האומרים לו - ראה כי אין מעשיך רצויים לפני המקום. והוכחה ברורה לכך שהרי נטמאת בפתע פתאום, הרי לך שמן השמים טימאוך שלא תוכל להיזהר ולהשמר מטומאה זאת... אעפ"כ אמרה תורה וקידש את ראשו ביום ההוא - יעזוב כל ה'חשבונות', ילך נא כ'סומא בארובה' אחר השי"ת. ויזעק - מהיום הנני מתחיל בנזירות חדשה והימים הראשונים יפלו. מכאן ילמד כל איש לנפילותיו 'בפתע פתאום' - כל חר בדרידה, שלא להתייאש אלא יעמוד מנפילתו ויאמר 'מכאן ולהלאה חושבנא' טו.

ובך איתא בגמרא משמיה דרבי מאיר (ביצה כה): מפני מה נתנה תורה לישראל, מפני שהן עזין, ומבאר שם מהרש"א (חא"ג ד"ה ראויין) וז"ל. ונראה, דעזותן דקאמר לאו היינו גבורה, אלא לעמוד על דבריהם ולא ישובו מפני כל (כלומר לא יזוו ממקומן, וזה) הוי עזותן. וראיה לכן, דאיתא שם בגמרא 'שלישה עזין הן, ישראל באומות, כלב בחיות, תרנגול בעופות', והרי כמה חיות וכמה

להזיר לה'. רבות שאלו המפרשים, ממה התפעל שמעון הצדיק ורבו הביאורים עד מאד. וביאר הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל (משגיח דסלבודקא) ביאור נפלא. דשמעון הצדיק ראה את גודל פקחותו של אותו נער. שהרי מצד מה שפחו עליו יצרו היה יכול תיכף ומיד לגזוז את שערו הגורם לפיתוי היצר, מדוע קיבל עליו נזירות שאחר ל' יום יגלה. אלא, שידע בפקחותו שהחלטה ל'פעם אחת' אפילו אם נצרך האדם עבודה אומץ ותוקף, מ"מ יתכן שבעבור זמן תחלוף ההתעוררות וישוב לסורו. אך אם הוא רוצה להנצל לגמרי נצרך הוא לכח העצום והאדיר של קבלה שהיא משמרתו לאורך זמן בכח הקדושה השורה על המקבל.

דבר נפלא כתב רבינו הרמ"א (בספרו תורת העולה ח"ג פרק ע"א) וז"ל, 'וראה נפלאות תורתנו כי למדו המניין ממלת יהיה שהוא לשון עתיד (שתיבת יהיה עולה בגמטריא שלושים, ומכאן שסתם נזירות ל' יום) כי עיקר קדושתו של נזיר יהיה לעתיד אחר השלמת ימי נזרו'.

וקידש את ראשו ביום ההוא - שלא להתייאש ולהתפעל ח"ו מהנפילות

בפרשתן (ו יא-יב), אחר שנטמא הנזיר והביא את קרבנותיו - 'וכפר עליו מאשר חטא על

יד. ואם יאמר לו יצרו, אבדה תקוותך, מה לך כי תקום ותעמוד מנפילתך - תשוב לבוראך ותאמר לו אכן נפלתי - אבל מעתה אשוב לדרך הישר, הרי גם תמול גם שלשום אמרת כן, ושוב נפלת ומה לך כי תשקר לבוראך, תשובתו במעשה שהיה בימי הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע בבחור אחד מבני ישיבתו, שהוצרך ליסע לחו"ל ובחששו שמא יישן ויפסיד נסיעתו נשאר ער במשך כל הלילה, לפנות הבוקר הלך הבחור להתפלל אצל ה'כותל המערבי' שהיה אז ריקם ממתפללים, והנה רואה הוא את הרבי דופק על שכמו, ושאלו אמור נא בחור, מהו השבח הגדול ביותר שאפשר לשבח את הבורא ית"ש, ומיד ענה - השבח הגדול ביותר שהקב"ה אינו שוחק (ער לאכט נישט), כך סיים הרבי את דבריו, סתם ולא פירש ונעלם מעיני הבחור. מחשבותיו של הבחור החלו להתרוצץ, למה כיוונו דברי הרבי ומה פירוש דבריו הסתומים... בחזרו לישיבת 'שפת אמת' ראה כי כבר הוא חדרו של 'ראש הישיבה' דאז הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע, נקש על הדלת, וכשפתח לו רה"י שטח בפניו את תמיהתו וחימתו בפירוש דברי הרבי, וכי ממה וממי יש לבורא לשחוק שהרבי אמר שאעפ"כ אינו שוחק. ענה לו רה"י הנה אם בתור תפקידי כרה"י אגש לבחור מבני הישיבה ואעיר לו על הנהגה פלונית שאינה טובה, והלה יענה ויאמר צדקו דברי רה"י הנני מביטח שמהיום והלאה אחדל ממנהגי זה. והנה אך יעבור יום ושוב ינהג הבחור בהנהגה זאת, אם שוב יענה ויאמר - מהיום והלאה אחדל ממנהגי זה עדיין יהיה ניתן למחול לו, אך בהישנות הדבר פעמים רבות, הרי אשחק מתשובתו, ואענה ואומר לו אין זו תשובה כלל, כי כבר הפך הדבר לשחוק - אבל הקב"ה אינו כן, אף אם נבוא ונאמר לו מאה פעמים ויותר מהיום והלאה אחדל ממנהגי זה - לא ישחק הבורא מאתנו, אלא יקבל אותנו באהבה וחיבה כאילו שאנו מבטיחים זאת בפעם הראשונה...

טו. אלא ש'תיכף לשברון לב התחזקות' כמו שסיפר הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע הי"ד, עובדא דהווא אצל זקנו הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע, שנה אחת נעמד אצל ה'עמוד' ביומא דהילולא של זקנו הרה"ק רבי אהרן

באר הפרשה - נשא

ויזכור את דברי האלשי"ך הקדוש (תורת משה פרשת נשא) על הפסוק בפרשתן (ו ב) 'ואחר ישתה הנזיר יין', ודקדקו המפרשים, מדוע נאמר כאן 'הנזיר' - והלא כבר סיים נזירותו ושוב אינו נזיר, שהרי 'נזיר' אינו שותה יין וכיצד תקראנו נזיר בבואו לשתות יין. ומבאר האלשי"ך, דמכיון שבזמן טוב קיבל על עצמו להיות נזיר והתנהג בקדושה ובטהרה, לכן נקרא בתורה 'נזיר' אף כשגמר נזירותו, כי גם כשנפל ואבד ממדרגתו נשאר אצלו מן הקדושה שקנה בנפשו בעת קבלתו, ומכאן נלמד, שאין שום התאמצות של יהודי הנאבדתו ונעלמת ח"ו.

מכאן תצא הקריאה לכל המרגיש בעצמו הרהורי ייאוש, ונרמה לו כי מה שהיה הוא שיהיה - ישלח מאתו כל אלו המחשבות, ויזעק בקול גדול - חשוב אני אצל בוראי כגדול שבישראל, והרי הקב"ה הוא יוצרי ובוראי, הוא נפח נשמתו באפי והוא המחיה

עופות גיבורים יותר מהכלב והעוף, אלא בע"כ פירוש 'עזותן', היינו שלא ישובו מפני כל (והכלב מעיו פנים לנבוח נגד בעלי חיים החזקים הרבה יותר ממנו), כיו"ב נשתבחו בני ישראל, דאף כאשר בוחו של הסט"א והיצר הרע מתגבר עליהם הרי הם נשארים בעזותם וממשיכים ללחום בעוז ובגבורה ואינם מתייאשים חלילה. ולכן אמרו 'מפני מה ניתנה תורה לישראל מפני שהם עזין' ורק במידה זו יש בידם לקבל את התורה.

בך אמר שלמה המלך (משלי כד טו) 'שבע יפול צדיק וקם, ורשעים יכשלו ברעה', והיינו שאי אפשר לבשר ודם בלא נפילות, כי הן הצדיקים והן הרשעים נופלים. והנפקא מינה שביניהם שהצדיק אינו נשאר בנפילתו אלא 'וקם' ט"ו, ואילו הרשע נשאר בכשלונו וממנה לא יקום יותר. (ומרומו בלשון הירידה, כי אצל צדיק אמרו 'פול' - שאין לך אדם הנופל ברחובה של עיר ולא יקום את עצמו, ואילו לשון 'כישלון' מורה על מי שנשאר במכשולו) ט"ו.

הגדול מקארלין זי"ע, טרם שהתחיל להתפלל נאנח ואמר אויך מיר אן אייניקל, א פראסטאק, וואס האסטו מיטן זיידען (נכד שכזה, הלא אני ריקן מכל, איזה קשר ושייכות יש לי עם זקני הקדוש). התבונן כמה רגעים, ולאחר מכן פתח ואמר טאקע אן אייניקל, טאקע דאווענען פארן זיידען (אכן, נכד הנני, ואתפלל כדת לזכר נשמתו). והסביר הרה"ק שבדרך זו צריך האדם לעבוד את קונו, מחד גיסא עליו להיות 'לב נשבר' וענוותן, שידע את פחיתותו. אך מאידך גיסא עליו להתחזק בעוז לומר טאקע איך בין א בן מלך, הן אני בנו של הקב"ה וחשיבותי היא לאין ערוך. איתא במשנה (אבות ב יח) 'אל תאמן בעצמך עד יום מותך', ואמר הרה"ק מקאצק זי"ע, דק"ו הוא, אם אין לאדם להאמין בעצמו שהוא צדיק תמים, וכבר לא יכשל לעולם ועד, וודאי שאין לו להאמין כי רשע גמור הוא, וכבר אבדה תקוותו ח"ו.

טז. ואדרבה, מעלת הקימה מתוך הנפילה גדולה פי כמה וכמה מכל התחזקות, כדמצינו בפרשתן (ה כח) 'ונקתה ונזרעה זרע', וברש"י (מדברי המדרש רבה ט כה) שאם היתה יולדת בצער תהיה יולדת ברווח, נקבות יולדת זכרים, שחורים יולדת לבנים, קצרים יולדת ארוכים, יולדת לשתי שנים תלד בכל שנה, יולדת אחד יולדת שנים. ולכאורה צ"ב, בשלמא מה שתנצל ממיתה ניחא, שהרי הוברר שלא חטאה, אבל מדוע מגיע לה שכר גדול כ"כ, הרי מדובר כאן לאחר קינוי וסתירה. ולא נהגה כצדיק הדור... אלא ביאר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע דאדרבה, מאחר שכבר עמדה בעמקי תהום בשאול תחתית, ו'משם' עצרה בעצמה, באמרה, לא, לא אחטא בשום אופן, התגברות כזו אכן מעלה רבה עד מאד, יותר מכל עמידה בנסיון שעדיין לא נכשל במאומה, והמתגבר כארי לעשות רצון קונו וחפץ צורו מתוך עמק הבכא, מן הדין היא שיטול שכרו משלם.

יז. פוק חזי מדרכו של עולם, בבואם לציין סימן טוב על איזה דבר הרי הם מסמנים ווי כזה V, וסימן זה נעשה על ידי שיוורדים עם הקולמוס ורק לאחמ"כ חוזרים לעלות, נמצא שההצלחה באה על ידי הירידה שהיא המביאה לעליה. ולאידך כשרוצים לסמן על דבר שאינו טוב עושים איקס כזה X, כי בסימן זה שני הקווים יורדים ממעלה למטה, ואינם חוזרים לעלות מירידתם...

הוסיף לי אחד השומעים, כי מדרכם של המשגיחים והמחנכים לציין את ה על תשובה נכונה ב'בחינות' תלמידיהם באופן שיוורד מעט משמאל וחוזר ועולה בצד ימין יותר ממה שירד בתחילה, כי האף אמנם שחיינו של היהודי הושתתו על 'ירידות ועליות' מכל מקום יש לו לסדרם באופן שכל עליה תעלה אותו למקום גבוה יותר מהמקום שדרך עליו בטרם נפילתו.

בצער תהיה יולדת ברווח, נקבות יולדת זכרים, שחורים יולדת לבנים, קצרים יולדת ארוכים, יולדת לשתי שנים תלד בכל שנה, יולדת אחד יולדת שנים. כתב ה'מהר"ל' (חי' אגדות שבת קיח:ז) על דברי הגמרא (שם) וא"ר יוסי יהא חלקי ממי שחושדין אותו ואין בו, וז"ל. פירוש, כי מי שמביישין אותו ויש בו (כלומר, שאין זה חשד שווא) הוא כפרה על חטאו - כאשר יקבל בזיון (אמור מעתה ב"ש וק"ז מהו) איך יהיה שכרו של מי שחושדין אותו ואין בו. ומוכיח המהר"ל מפרשתן שהסוטה נשכרת בכפלי כפליים - שאם היתה יולדת בצער תהיה יולדת ברווח, נקבות יולדת זכרים, שחורים יולדת לבנים, קצרים יולדת ארוכים, יולדת לשתי שנים תלד בכל שנה, יולדת אחד יולדת שנים וכל זה מפני הבזיון שקבלה שלא כדון, כך מי שנחשד שלא כדון וקיבל בזיון השי"ת נתן לו כבוד בעולם הבא. כי מדת השי"ת להגביה שפלים, וזה שהושפל שלא כדון השי"ת נתן לו כבוד תחת הבזיון"ח, עב"ל"ט

אותי בכל עת זרנע, אף אני לא אעזוב אותו ואעבוד אותו (עכ"פ) מהיום והלאה, וכך היה אומר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע בשם הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע (הובא בקדושת מרדכי עמוד יז) על הפסוק בפרשתן (ז נד) ביום השמיני נשיא לבני מנשה - יש נשיאות ראש והתרוממות לכל אשר מחזיקים עצמם כבני מנשה - שנשכחו כביכול, מנשה מלשון 'נשני אלוקים' (בראשית מא נא), וחושבים שכבר אפסה תקוותם, ובמה, על ידי שהם מתחזקים לומר - גמליאל - הקב"ה הוא גם לי, כלומר גם לי יש חלק באלוקי ישראל, על זה האיש יענה הבורא ויאמר - פדה צור - זה הבן פדה אותי (כביכול) מהגלות.

את חרפתי - ישועות גדולות בזכות הבזיונות

בפרשתן (ה יט), 'ואם לא שטית... ונקתה ונורעה זרע', ודרשו חז"ל (במד"ר ט כה), שאם היתה יולדת

יח. בספר 'תורת המגיד מזלאטשוב' הובא בסופו מעשה, שפעם ישב הרה"ק מהר"מ מזלאטשוב זי"ע סגור ומסוגר שבוע ימים, והלכה הרבנית אצל תלמידו הרה"ק ר' ארון ליב מפרימישלאן זי"ע שיסור אליו לדרוש על מה זה, כי איננו אוכל ואיננו שותה ואין דעתו מעורבת עם הבריות זה כשבוע ימים. ויבוא ר' ארון ליב לבית רבו ומצא אותו שוכב בפשוט ידים ורגלים, שאל אותו מה ראה על ככה, ויענהו כי רואה איזה גזירה לא טובה ר"ל על בניו היקרים, ואינו יודע מהו, ובמה לבטלו. אמר לו ר' ארון לייב, ילך נא הרבי לאכול ולשתות מעט, ואני אשאר פה על מעמדו תחת הרבי, ואבקש תפילה ותחנונים. הסכים לו הרי"מ, בחזרו, שאלו הרי"מ, במה עומד מע"כ, אמר לו, ב"ה פעלתי לביטול הגזירה, אלא שעדיין חסר דבר אחד - שהרבי יקבל איזה נזיפה ובזיון, אמר לו הרי"מ אם תבוא עמי לבראד, אסע, אמר לו ר' ארון ליב הריני מוכן ומזומן ליסע, וכן עשו. בבואם לבראד נכנסו לאיזה אכסניא, והרי"מ החל להכין את עצמו לתפלת שחרית ולא סיים ההכנות עד כי נטו צללי ערב.

כאשר ראה הבעל האכסניא שהיה איש פשוט וכפרי את תהלוכות הרה"ק, שלפנות ערב הוא פונה לשוח ולהתפלל תפילת שחרית, החל צועק עליו, ואמר לו, פושע ישראל, וכי 'רבי' אתם, מי שמע כזאת, לחלל את השם ח"ו ולהתפלל תפילת שחרית לעת ערב. ר' ארון ליב שמח למאוד, כי ראה ברוח קדשו שבזה קיבל רבו הקדוש את הנזיפה... אבל איש הכפרי הנ"ל דימה בנפשו כי עוד לא יצא ידי חובתו, ופשט את ידו, ורצה להכות את הרי"מ ולסטרו על לחייו, אז תפס ר' ארון ליב את ידו, ואמר לו, עד כאן, חדל ידך ובשרך מחטוא. אח"כ אמר ר' ארון ליב לרבו הרי"מ, ב"ה הנני רואה בעליל כי הגזירה נתבטלה לגמרי, ונסעו לביתם בשלום (דברים ערבים עמוד 36 אות ט).

סיפר הגאון רבי יצחק דוד גוטפארב זצ"ל ששמע מהגאון רבי בן ציון קריפיס זצ"ל שהיה מקורב אצל החפץ חיים' (בסוף ימיו היה גר בירושלים בשכונת זכרון משה) שפעם אחת נכנס אצל הח"ח ומצאו בוכה תמרורים, נבהל ר' בן ציון מהמחזה, פנה אל הח"ח ואמר לו, מדוע יבכה הרבי, אולי אוכל לעזור בדבר מה, אמר לו הח"ח, לא תוכל לעזור לי, אמר לו, רבי, אם חלילה יש גזירה הרי יש לי קשרים טובים עם אנשי השלטון ואפשר לי לבטל גזירות ע"י שוחד, ואם ענין של רפואה הדבר - יש לי ב"ה קשרים טובים עם גדולי הרופאים, אולי יש בידי לעזור. השיבו הח"ח ואמר לו באופן מוחלט, לא תוכל לעזור לי. הפציר ר' בן ציון ואמר לח"ח, כתיב דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים, ואף שאיני יכול לעזור עכ"פ ע"י שיספר לי הרבי את הדאגה תצא הדאגה מלבו ויקל עליו - האם גם לכך איני ראוי. כשראה הח"ח שבנפשו הדבר לידע סיבת הענין, אמר לו, כתוב בכל הספרים הקדושים שאין כפרה טובה כמו הבזיון, עד כדי שמן הראוי שיחפש האדם לבקש ולחפש שיבזו אותו - כדי שיבוא נקי לפני כסא הכבוד.

לכפר עוונותיך, בהפסד ממון, או במיתת בני רח"ל, או שמא תסכים שיכך ה' בקדחת ובשחפת, בקרירי וחמימי, במיתה וגיהנום, הרי את כל אלו לא יאבה, ויזעק ויאמר חס ושלום רחמנא ליצלן, אם כן במה יתכפרו חטאיו, רק עצה אחת יש לו - יתן למכהו לחי ישבע בחרפה' (איכה ג ל), היינו שיסבול חרפה בשתיקה, ואז ישבע ממאכל ומשתה בלא שיצטרך להתענות על ידי החרפה.

איתא מהרמ"ק (ונמצא לתלמידו ב'קול בוכים', הובא בספד"ק 'בית אהרן' ז"ע דף קנמ:): **שמבל התשובות שבעולם, המעולה שבכולם היא לסבול העלבונות החירופים והגידופים, שהרי אם יסגף עצמו לשם כפרה, יבטל מדברי תורה, ושמא ייקרא חוטא, אבל כשיסבול עלבונות אפשר לו לאכול ולשתות ועוונותיו מתכפרין.**

ומסיים שם, כי הנה על האדם לעבור יסורים לכפר על עוונותיו, ואם ישאלו אדם במה תבחר

ואילו אני (אמר הח"ח) היכן שהנני פונה יש לי כבוד וכבוד ושוב כבוד, ואיך אבוא לפני ב"ד של מעלה. מששמע ר' בן ציון כן, אמר לו, רבי, אכן צדקתם אין איש בעולם שיוכל לעזור לכם... (משבצות זהב, נ"ך, יהושע פ"ז).

ידוע שהרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע היה מרבה לפעול ישועות ע"י 'ישוב' - טבילה במקווה, סיפורי מופת רבים מתהלכים אודות פעולותיו הנשגבות בטבילותיו במקווה. פעם אירע שנכנס הרבי למקוה והחל פושט ומניח בגדיו ליד בגדיו (ההדורים) של יהודי מתושבי חו"ל (ארה"ב) שלא הכיר את הרבי, באותה שעה היה היהודי בבור הטבילה, משיצא ה'אורח' מהטבילה גער ברבי וכי את ה'שמאטעס' (סמרטוטים) שלך באת להניח בסמוך ל'בגדיי' - כי בגדיו של הרבי היו ישנים ולא הדורים כלל, ובזה תפס את בגדי הרבי וזרקם לארבע רוחות השמים... כמובן שהרבי לא הוציא הגה מפיו, ובדומיה שב לחזר אחר בגדיו... בצאתו מהמקווה נענה ואמר למשמשו הגה"ח רבי אליהו ראטה זצ"ל, **היום פעלנו** (אותות ומופתים) **ע"י הבושות והבזיונות הרבה יותר ממה שפעלנו בטבילה עצמה...**

יט. פעם בא שר אחד מאחורי חלונו של הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע והתלוצץ נוראות מהרה"ק ועבודתו בקודש, נענה הרה"ק ואמר הנה כתיב (משלי ג לד) 'אם ללצים הוא יליץ', ויש לבאר כשהם הרשעים מתלוצצים מאתנו, עי"ז 'הוא' - הקב"ה 'יליץ' - לשון מליצה שהקב"ה ימליץ עלינו טובה (הובא בליקוטי תורה' תנ"ך). ואפשר להוסיף לזה, כי בדרך כלל אנו מבקשים שהמלאכים ימליצו עלינו טובה כמו שאנו אומרים 'אם יש עליו מלאך מליץ'... אמנם, כאשר האדם זקוק להמתקה חזקה, אז יגלגל הקב"ה לפתחו בושה נוראה ואז ממילא הקב"ה בעצמו ימליץ עליו טוב.

וכן כתב המלבי"ם (תהלים סט יג) וז"ל, בעת ששייחו בי יושבי שער, ושותי שכר עושים ממני נגינות להתלוצץ, בעת ההיא 'אני תפלתי לך', כי העת הזאת שהם מתלוצצים עלי היא 'עת רצון', ובעת ההיא תפלתי, 'אלוקים ברב חסדך ענני'.

כתב הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע 'ליקוטי רמ"ל' (מבוא המידות טובות אות יא) ואמר איש קדוש לאיש שחרפו וגדפו, ה' ישלם שכרך שקרעת גזר המיתה מעלי, כי ע"י ששומע את עלבונו ושותק ממתיק מעל עצמו כל הדינים והגבורות, וכל העונשים והיסורים נהפכים לרחמים.

הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע היה מעורר הרבה במעלת ה'נעלבים ואינם עולבים' שומעים חרפתם ואינם משיבים ועונים, שלא לענות אפילו אם ביישו וחירפו רעהו בלשון דוקרת כחרב. ומאד הפליג במעלת הבזיונות, שע"י שהאדם מקבלם באהבה ואינו משיב למחרפהו מנה אחת אפיים, הרי הוא מציל עצמו מכל מיני פורענויות, ואפילו מן המיתה, ועוד, שהם כסם רפואה וישועה, שאינם עולים דמים מרובים ומצויים בקלות אצל האדם, מבלי שיצטרך לשלם עליהם כלום, לעומת שאר תרופות ורפואות העולים הון תועפות, וכן צריך לבטל עליהם זמן רב עד אשר ישיגם ויקבלם וכיוצא בזה, לאידך גיסא יקרה היא יותר מכל התרופות, פירוש שהיא מועלת ומרפא כל מיני חלאים קשים מרים יותר מכל שאר סממנים ורפואות.

דרכו של הרה"ק רבי שלומ'קה הייתה לשבת בין העניים בהזדמנויות שונות. פעם כשישב במחיצתם בהיותו ב'כותל המערבי' עבר שם אדם אחד שריחם על האביונים ונתן לכל אחד מטבע לצדקה, וכיון שלא הכיר את רבי שלומ'קה נתן גם לו מטבע והוא לא סירב לקבל, ורק כאשר התרחק משם הנותן העניק רבי שלומ'קה את המטבע שקיבל לשכנו הקרוב אליו שישב לצדו, ויהי כשקיבל את המטבע שטח הלה את תמיהתו, מדוע לקח את המטבע מאותו 'נדיב'... נענה הרה"ק 'לא יכלתי לוותר על הבזיונות...'

יש מיישבים על פי זה את קושיית הראשונים והאחרונים מדוע חזרה תורה י"ב פעמים על קרבנות הנשיאים, מדוע לא היה די לכתוב ביום הראשון, וכן ביום השני וכו', כי כפיפה זו י"ב פירושים יש לה, כל חד וחד בדיליה, ואין לדמות מילתא מילתא...^{כא} אלא כל אחד בענייניו ונסיונותיו יש לו לקיים כפיפה זו.

דע לך, כי אין דורשים ומבקשים מהאדם 'על מנת שתעלה לרקיע', כי שמענו רבים אומרים - איכבה אוכל להתגבר על הנסיונות הקשים ומרים הפוקדים אותי חדשים לבקרים - אל ירך לבבך כי אכן לא ניתנה תורה למלאכי השרת (יומא ל.) ואין הקב"ה בא במרוניא עם בריותיו (ע"ו ג.), וכן כתוב בפרשתן (ז ו-ט) 'את שתי העגלות ואת ארבעת הבקר נתן לבני גרשון כפי עבודתם. ואת ארבע העגלות ואת שמונת הבקר נתן לבני מררי כפי עבודתם. ולבני קהת... כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו...' חזוין שמן השמים מייעדים לאדם לעמול בעבודת בוראו כפי עבודתו, ולכן חילק

כתב הרה"ק ה'באר מים חיים' זי"ע (בראשית ל כג) 'ותאמר אסף אלוקים את חרפתי, אלוקים הוא כינוי למידת הדין, וכך אמרה תורה, אסף אלוקים - כל הדינים נאספים ומסתלקים, ע"י את חרפתי - כשהאדם עובר חרפה ובושה, מכאן ילמד האדם, לשמוח בכל דבר בושה ובזיון, כי בזה מתבטלים כמה וכמה דינים וייסורים מעליו, עד שהיה ראוי לו לשגר דורונות למבזים אותו.^כ

כף אחת - בכפיפה אחת לה' ותורתו מתעלה עד מאד בפרשתן (ז יד), 'כף אחת עשרה זהב'. היה אומר הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע (הובא ב'דברי מאיר' בסוף הספר) דכף מלשון כפיפה, והיה אומר בשפת האידיש, כף אחת - מיט אין בייג, (בכפיפה אחת) שהאדם מתכופף לבוראו, הרי עשרה היינו מניין יו"ד שמשמעו 'איד' (יהודי) זהב, הרי הוא נהיה יהודי של זהב (א גאלדענער איד). כי אפילו בעצירה אחת ובכפיפה אחת יוכל האדם לעלות ההרה.

כ. הרה"ק רבי מנחם מענדל מפרימישלאן זי"ע ערך פעם סעודת הודאה גדולה, ומשנשאל 'הודאה' מה זה עושה, הרי לא חולי ולא נס אחר היה כאן, הסביר להם הרבי שיש לו בקבלה מאבותיו הקדושים, שאם נגזר על אדם חולי מסוכן - ויש לו זכות עצמו או זכות אבות, ממירין לו את החולי לבזיונות ובושות, והנה היום ביזה אותי מאן דהו בבושות נוראות עד עמקי הנפש, נמצא שניצלתי על ידי זה מחולי ומכאוב, על כן עלי לעשות סעודת הודאה, ככל חולה שנתרפא מחוליו, כי אינני שונה ממנו, ואדרבה ביותר מוטל עלי החיוב להודות, שלא רק שנתרפאתי מחוליי, אלא ניצלתי שלא חליתי כלל.

כא. ובפרט כשכופף עצמו בענין 'המעביר על מידותיו' שכבר האריכו בחז"ל חשיבותה ומתן שכרה בזה ובבא, שמעו נא למעשה נורא ששמעתי מבעל המעשה ה"ה 'אבי הבן' המאושר שזכה להכניס את בנו בכורו בבריתו של אברהם אבינו בחג השבועות בשנה זו. וכך הווה מעשה, הלה נכנס בחודש אלול דאשתקד (תשע"ז) 'לשיעור' שבהיכל 'אש קודש' בעי"ת בני ברק, באותה שעה נסובו הדיבורים בהרחבה באלו העניינים - בין אדם לחברו בכלל, ומעביר על מידותיו בפרט, האברך שכל חבריו כבר קיימו מזה כמה שנים מצוות פרו ורבו, ואילו הוא 'נתקע' מאחור, נזכר היטב כי בילדותו לחם מלחמת קודש באחד מחבריו שב'חידע' (תלמוד תורה), כי הוא היה 'מלך הכיתה' וחבר זה התיימר לתפוס מקום ה'משנה למלך', והיו השניים מסוכסכים זה בזה באופן נורא, בדברים שגם באו לידי מעשה - במצה ומריבה יומם ולילה, ולא פלא היה בעיניו שכל חברי הכיתה נישאו הקימו בתים נאמנים לה' ולתורתו וגם נעשו עם הזמן לאבות על בנים, ואילו שניים האלו - ה'מלך' המתין לזכות בזש"ק, וה'משנה' למלך עדיין לא בא בקשרי אירוסין כלל. אז פרצה בקרבו מלחמת עולם, כי בדעתו הבין שעליו להתפייס עם החבר הנ"ל, לאידך גיסא, קרא לו 'קול קורא' בלבו - כיצד תעז לבוא אל חברך לבקש מחילתו וסליחתו מוטב תבלע באדמה ולא תגיע לידי בושה נוראה כזו... מה עשה הקב"ה, בצאת האברך מהיכל אש קודש - כשהוא מהרהר כולו בסוגיית המחילה, ולנגד עיניו עובר ברחוב אותו בחור מבוגר... מיד נפגשו מבטיהם זה בזה, התפייסו זה עם זה, בירכו זה את זה שיזכו בקרוב לבוא אל המנוחה ואל הנחלה, ואכן, כעבור תשעה ירחים נולד לו בנו בכורו למזל"ט, כשיצא האברך מבית החולים 'מעייני הישועה' ושוב לנגד עיניו אותו החבר ששאלו לפשר ה'צמיד' שהוא עונד על ידו (שקיבל מהנהלת בית החולים, להראותו לשומר דשם) וענה לו שנולד לו בן למזל"ט, מיד גילה החבר כי אף הוא נושע כשבא בברית האירוסין לפני כמה שבועות.

באר הפרשה - נשיא

'נשיא'. עוד נשתנה נחשון שנכתב בו 'זקרבנו' בתוספת האות וא"ו, אף שלא קדם לו נשיא להקריב קרבנותיו לפניו, והדבר אומר דרשני.

ומבאר ה'כלי יקר', כי לא רצה הקב"ה שיתעורר ביניהם ריב ומדנים ושנאת חנם, על כן מנה את כולם בשווה מבלי לייחס חשיבות לאחד יותר מחברו. והיינו דכתיב בנחשון 'זקרבנו' (בתוספת וא"ו) - כאילו קדמו אחר, כדי שלא יוכל להתפאר לאמר אני הקרבתי ראשון. וממילא לא תשלוט בהם קנאה ושנאה המביאים קטטה בעולם. ובזה מפרש למה נסמכה פרשת ברכת כהנים המסתיימת בברכת השלום - 'וישם לך שלום' (ו כו), לקרבנות הנשיאים, כי בשניהם יש ענין הרדיפה אחרי השלום²².

והעיקר, שיתור ויחפש להרגיש הרגשת רעהו, אז יזכה להיטיב לז"ד וק"ו למנוע ממנו צער ומכאוב,

משה עגלות ובקר לכל משפחה ומשפחה ממשפחת לוויים כפי בוחם, לזו נתן שתי עגלות ולזו נתן ארבע עגלות, ואילו לבני קהת נתן לישא בכתפיהם אף בלא עגלה כלל... כי הנסיונות באים לו לאדם כפי מצבו ומדרגתו²³.

וזוה הדבר אשר תעשו - כמאמר חז"ל (שהש"ר ה ג) 'פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח שעגלות וקרונות נכנסים בו', ודי לו לאדם בפתחת פתח - והקב"ה יפתח כנגדו פתח גדול שיכנס בו האדם ויגיע לכל המדרגות.

להטיל שלום - זהירות בכבוד הבריות ומניעת צער מכל יחיד בפרשתן (ו יב), 'ויהי המקריב ביום הראשון', והנה בהמשך הפרשה כינתה התורה לכל נשיא שבט בשם 'נשיא' זולתי אצל 'נחשון בן עמינדב' שהיה נשיא שבט יהודה והוא הקריב ראשון בו לא נאמר

כב. כה ביאר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע את דברי הכתוב בפרשתן (ד כו) 'ואת כל אשר יעשה להם ועבדו' - כל אשר יעשה לאדם מן השמים ממעל - באיזה מקום ומצב שהקב"ה מעמיד בו את האדם, ידע ששם ועבדו - שם בידו לעבוד את ה' בשלימות הגמור...

כג. כיו"ב ביאר הרמב"ן (ז ב-ה) מדוע כתיב ויהי המקריב ביום הראשון... ביום השני... ביום השלישי וכו' וכו'. ותמהו הראשונים והאחרונים הרי קרבנות כל הנשיאים שווים היו, ומדוע לא נאמר קרבנו של יום הראשון בפירוט, ולאחמ"כ בקצרה - וכן הקריב נתנאל בן צוער ביום השני, וכן אליאב בן חילון ביום השלישי וכו' וכו'. אלא כי הקב"ה חולק כבוד ליראיו כדכתיב (שמואל א' ב לג) 'כי מכבדי אכבד'. ע"כ חלק כבוד רב לכל עבדיו נשיאי ישראל, ועל אף שכולם הביאו אותם הקרבנות, חזר ופירט בפרטיות אצל כל אחד ואחד.

עוד טעם מביא הרמב"ן בשם הספרי (אות נג) ללמדנו שכל הנשיאים שקולים ושווים בזכות. וכל אחד מהם הביא את קרבנו בכוונה משלו, ולא עשו האחד כמעשה חברו, אלא על פי כוונותיהם הנסתרות יצא לכל אחד מהם כן. כד. הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע חזר פעם על דברי הכתוב בפרשתן (ה יא) בעניין מתנות כהונה 'ואיש כי יתן לכהן לו יהיה' וברש"י 'לו יהיה - ממון הרבה'. אחר קראו את דברי רש"י אמר בתנועה מיוחדת 'בפועל ממש... בפועל ממש... בפועל ממש...'. כלומר שאכן, אין כאן דרושי דברים וכיו"ב אלא כפשוטו הנותן משלו לאחרים - במתנות כהונה וכיו"ב בכל עניני צדקה וחסד, בנתינת ה'לב' או ה'כיס', הרי הוא זוכה לשכר רב הצפון - בפועל ממש.

ואל יאמר, הן המעות שלי הם, יגיעות הרבה נתייגעתי וטרחתי עליהם כיצד אפרד מהם כל כך בנקל, ידע כי הכל בחשבון ואין אדם מפסיד מאומה מהוויתור והנתינה לצדקה ולקודש, עובדא הווה בעי"ת לאנדאן לפני כשבוע, אחת בשנה נוהג אחד המוסדות דשם (תפארת שלמה, מוסד חינוך בשכונת גאלדרעס גרין) לערוך 'הגרלה' (ראפפעל) גדולה כשהזוכה המאושר מקבל לידו קאר (רכב) בשווי של 40,000 פונט או לחילופין סכום מזומן של 33,000 פונט. מועד ההגרלה לשנה זו נקבע ליום שני בשבוע העל"ט - כ"ט אייר תשע"ח, והנה, בשכונת סטאמפארד היל דר אברך יקר אשר לפרנסתו הוא משמש כ'קלעפער' (מדביק מודעות) לקראת ההגרלה הנ"ל שכר המוסד את שירותי האברך שפרסם בראש כל חוצות אודות הראפפעל הבעל"ט, כשהמודעות זועקות מכל פינה שחלילה למי שמחשיב עצמו כ'אחד מן הישוב' להפסיד קניית טיקעט (כרטיס) להגרלה - טיקעט אחד לכל הפחות וכל המוסיף יגדלו סיכוי להרוויח בסכום ההגון הנ"ל... ויהי ביום השני בהיות הבוקר פנה מנהל המוסד ל'קלעפער', הנה נא ידעתי שהמוסד חייב לך על עבודתך ארבע מאות פונט טבין ותקילין, אבל גם אתה ידעת ושמת שהמוסד שרוי בקשיים נוראיים, על כן באתי לחלות פניך, שתואיל בטובך להמיר את החוב בארבעה טיקעט'ס להגרלה המתקיימת היום. האברך

יזיר עצמו - הרחק מן העבירה על ידי גדרים וסייגים אמרו חז"ל (ברכות סג.) 'למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת נזיר, שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין'. והנה אף בתלמוד נסמכו הסוטה והנזיר, אלא שבתורה נכתבה פר' נזיר אחר פר' סוטה, ואילו ב'תלמוד' קדמה מסכת נזיר למסכת סוטה. וביאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע שחכמי התלמוד לימדונו בזה שהרועה להנצל מפתויי יצרו - עליו לבנות לעצמו סביבותיו גדרים וסייגים כחומה בצורה. ולא עוד אלא שעליו להקדים 'פרשת נזיר' - ולהזיר את עצמו בטרם יפול לידי הרעה הרמוזה ב'פרשת סוטה'... ושלא ימתין עד אחר שיפול ברשת היצר, ורק אז לעשות גדרים וסייגים^ג...

וזכר אמרו חז"ל (פסחים מ:) 'לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב', פירוש, אף שלא נאסר על הנזיר להלך בכרם וכ"ש בסמוך לו מבחוץ כי רק עצם אכילת הענבים והיוצא מהם אסורה עליו, מ"מ, אומרים לו לנזיר 'סחור סחור' - הקפ את הכרם 'ארום און ארום' (סביב סביב) וכ"ז כדי ש'לכרמא לא תקרב' - ולא תעמוד בפני נסיון, כך עלינו לגדור גדר ולעשות סייג ולהתרחק מכל אבק עוון וחטא^ג.

צא ולמד בפרשתן (פ"ה) בעניין השקיית הסוטה במי המרים ואמר הקב"ה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים כדי לעשות שלום בין איש לאשתו (מכות יא.) ולכאורה צריך ביאור, על מה ולמה נצרך למחוק את השם במים ולהשקותה, והרי כל 'השקיית הסוטה' אינו אלא כשאין עדים שנטמאה ומה לנו להשקותה... (דכשיש עדים ממילא ממימים אותה). ומאי שנא מכל התורה כולה, שכשאין עדים אין מענישים כלל. עוד הקשו מהו - 'לעשות שלום', מה ענין שלום לגבי ברור כשרותה (והיה לו לומר - לברר האמת וכדו').

אלא מבארים המפרשים. שאף ש'מדינא' אין צורך לבדוק מאחר שאין עדים שנטמאה, אבל הקב"ה הבוחן לבות ובליות ידע שאם לא נבדוק אותה - הרי כל ימי חייו יתהלך הבעל עם ספיקות וחשדות אודות כשרותה ויראת שמים שבה. אמר הקב"ה, לא יהא כדבר הזה בישראל שיהיה ביניהם טינה בלב, ורק משום הכי ציוותה התורה לבדוק במי המאירים - למחוק את שם השם, ולעשות 'מעשה נסים' בברור הכשרות, והכל בכדי לעשות שלום ביניהם. כי על ידי זה לא תהיה כל טינה וחשד בלב מאיש על רעהו.

התגבר על עצמו והסכים ל'עסק' שהציע לו המנהל, כשאין זה אלא מחילה גמורה מצידו, כי מי פתי מסכים לוותר על מעות המיועדות לכלכלת בני ביתו בעד שטרות הגרלה שמי יודע מה יעלה בגורלם. וראה זה פלא, כי בו נתקיימה ההבטחה 'בפועל ממש', לפנות ערב נערכה ההגרלה במעמד רבנים וחשובי העיר, והגורל עלה בשמו הנקוב של האברך ה'קלעפער'... כי בו בחר ה' מתוך עשרות ומאות המשתתפים בהגרלה, נמצא זה האיש ויותר לטובת הקדש וצדקה על ארבע מאות והרוויח באותו היום שלושים ושלוש אלפים טבין ותקילין... היה הרה"ק רבי שלום משאץ זי"ע מבאר, כי מדרך העולם לומר 'אז מען האט געבט מען' - כשיש לאדם מעות כדי סיפוקו והרבה יותר מכך או אז יש בידו לתת ולהעניק משלו לאחרים, אבל כתוב זה מכחישם ואומר שאדרבה 'אז מ'געבט האט מען' - הנותן לאחרים לו יהיה ממון הרבה, זה האיש יזכה למתנות מן השמים. כה. שמעתי בשם חכם אחד ששאל פעם את אחד ממכריו מדוע אינו מגדל זקנו (כי אביו וזקניו שמרו על הדבר הזה), ויענהו היהודי כי רחוק הוא מלהיות 'ירא שמים' באמת, ואינו רוצה שיהיה בהנהגתו סתירה בין תוכו לברו, אמר לו ה'חכם' אם היו אומרים בגמרא 'ברו כתוכו' - כלומר שיש לדמות את החיצוניות לפנימיות, היה צדק בדבריק, שהרי ב'תוכו' חסרה לך היראה ולכן אף 'ברו' היא החיצוניות אין לה להיות במעלה יותר מ'תוכו', אבל מכיוון שאמרו 'תוכו כברו' נמצינו למדים, שתחילה יעמיד את 'ברו' בצורה הראויה (כמנהג אבותיק), ולאחמ"כ יתייגע להתאים את ה'תוכו' שגם יהיה באופן הראוי.

וכן ייאמר בכל ענין, יעמיד את עצמו ב'גדרי הקדושה' אשר הנהיגו בין קהל יראי ה', ואם אינו רוצה להיות 'סותר' את עצמו יעבוד לאחמ"כ לתקן את התוכו, אבל ח"ו מלפרוץ את הברו בגלל ה'תוכו' שעדיין איננו בשלימות הראוי. כו. וכביאורם של צדיקים (גבורות ארי בסוף הספר בליקוטים נחמדים, יש מביאים כן בשם הגר"א) על דברי הכתוב במעמד הר סיני 'הגבל את ההר וקדשתו' (שמות יט כג) שע"י עשיית גדרים וסייגים נעשה קדוש, וזהו 'הגבל את ההר' - פירוש עשה גדר מסביבות ההר ויקרא שמך קדוש, ע"י האותיות שסביב לתיבת ה'ר', כי קודם לאות ה' ור' יש ד' וק', ולאחר אות ה' ור' יש ו' וש' - ויחדיו הם עולים לתיבת 'קדוש', והיינו כי רק על ידי 'הגבלות' וסייגים, אפשר לאדם לבוא לידי קדושה, להתקדש בקדושה של מעלה.

באר הפרשה - נשא

סיפר משמשו של הגאון ה'מנחת יצחק' זצוק"ל, באחד הימים כשיצא המנחת יצחק עמו מביתו שברחוב ישעיהו בעיה"ק ירושלים, והנה לימינו היה 'כיכר השבת' ולשמאלו עמד בית טומאה ושיקוף כידוע. נענה ה'מנחת יצחק' למשמשו בכאב ואמר לו. בכל ספרי 'שו"ת מנחת יצחק' לא נשאלתי אפילו פעם אחת האם מותר להלך כאן בצד שמאל סמוך למקום הטומאה והתועבה... כאומר, רבות יש לאדם לגדור עצמו, ובפרט בעניינים אלו שפעמים והם נוגעים באיסור ממש ולא ב'גדר וסייג' גרידא.

איש יהודי היה בעיה"ק ירושלים ושמו הרה"ח רבי מנחם אייזנבאך זצ"ל, והיה האיש מבאי ביתו של ה'מנחת יצחק', לפרנסתו היה מסובב ר' מנחם בין חנויות 'תשמישי קדושה' שבחוצות ירושלים ומספק להם טליתות וציצית, ספרים ומזוזות, כיסים לטו"ת, ואף חפצי מצוות הבאות מזמן לזמן כגון מנורות לקראת חנוכה ומגילות לקראת פורים. ר' מנחם היה מחזיק את סחורתו במחסן שהיה לו בשכונת 'מאה שערים', ומשם הפיצם לכל הצריך. ומכיוון שלא היה לו רכב על כן היה כל מסחרו מתנהל בהליכה ברגל ממקום למקום. והנה, בין הסוחרים שסחר עמם היו גם כמה חנויות לתשמישי קדושה ברחוב יפו, (והוא מהרחובות שלא היו מלאים ביהודים חרדים לדבר ה' בדווקא...), ביום מן הימים התעורר ר' מנחם שאין זה תכלית לאדם ירא שמים להסתובב במקומות כאלו, ע"כ גמר אומר בהחלטה איתנה שמעתה איננו מהלך לאותם מקומות כרח' יפו וכדו', והודיע לכל הסוחרים דשם שמעתה הינו מפסיק מלבוא אליהם, וכל הרוצה לבוא אליו ל'מאה שערים' לקנות סחורה ישמח למכור לו.

אחר 'החלטה' זאת נקפו לבו שמא לא זו הדרך הנכונה, מכיוון שבאותו זמן החל להשיא את צאצאיו בזה אחר זה בליעה"ר שכידוע ההוצאות מתרבות בזמנים אלו, ונסתפק שמא מתורת השתדלות עליו להמשיך להלך לשם. היות והיה בן בית אצל המנחת יצחק והיה אצלו כמעט בכל יום, ניגש אליו ר' מנחם ושאלו אם נהג כהוגן. השיב לו המנחת יצחק אם היית שואל אותי בטרם החלטתך איני יודע אם הייתי מורה לך לנהוג כן. אך מכיוון שכבר עשית 'למעשה' אברכך שתצליח במעשה ידיך, ואף ארבה להפציר ולהתפלל אל ה' שיצליח את כל דרכיך, ולא יחסר לך כל, ושמעתי מהמשב"ק שה'מנחת יצחק' נהנה מאוד ממעשה זה.

ובכלל זה, לקבל על עצמו את ה'גדרים והסייגים' שמעמידים לנו חכמי הדור בכל דור ודור לפי הנצרך לאותו הדור, סיפר הגאון רבי הלל זקס זצ"ל ראש ישיבת חברון ונכדו של החפץ חיים זי"ע, שפעם אחת הגיע מאן דהו ותרם לישיבת חברון חמישה חומשי תורה שנדפסו עם פירוש מאחד המשכילים, רבי הלל זצ"ל עלה מורא על ראשו פן יציץ בו אחד הבחורים ויכשל 'ושאני מינות דמשכני' על כן אסר להכניס ספרים אסורים אלו לאוצר הספרים, ונטלם לביתו שהיה בבנין הישיבה, והניחם מאחורי המדף בארון הספרים כשהם מוטמנים ומוצנעים מעין רואה. ויהי בחצי הלילה, והנה קמה משנתה אמו של ראש הישיבה - בתו של החפץ חיים, והחלה להסתובב בסלון בסערת רוח, שאלה בנה לפשר הדבר, וסיפרה לו כי זה עתה הגיע אביה הקדוש בחלום הליל והחווה באצבעו על מדף זה בארון הספרים ושאלה מה לספרים אלו בבית זה... מיד הבין רבי הלל בשל מה הסער הגדול הזה, נטל את הספרים הטמאים והוציאם מביתו וקיים בהם מצוות 'ובערת הרע מקרבך' ואין ביעור אלא שריפה. למחרת סיפר רבי הלל כל המעשה הזה ואמר בהתעוררות ובהתרגשות, בינו נא זאת עד היכן הדברים מגיעים, שספרים חיצוניים מפריעים אפילו למנוחת הקדושים אשר בארץ המה ומקום משכנם בגנזי מרומים.

ואף אנן נעני אבתריה כנגד ה'ספרים החיצוניים' שבימינו, הלא המה 'הכלים הטמאים' שאסרום חכמי הדור, והם מזיקים לחיים ולמתים, מכלים כל חלקה טובה ומעכבים כל השפעות החסד והרחמים, ושומר נפשו ירחק מהם ולא יביא תועבה אל ביתו.

והנה, יש 'חכמים' ההולכים בשרירות ליבם ואינם נשמעים לקול רבותינו גדולי הדור אשר אסרו כלים אלו בתכלית האיסור, באמרם כי ה'צדיקים' אינם מבינים את הדור ואינם חיים ומחוברים למציאות ימינו, ואילו היו מקיימים בעצמם 'בתוך עמי אנכי יושבת' אף הם היו מצטרפים להיתר רח"ל. ועליהם לדעת אשר מלבד שטענה זו בשקר יסודה ואין בה ממש אלא כולה אחיזת עיניים של השטן הוא היצר, אך עצם הדבר אשר אדם עושה לפי הבנת שכלו - מבלי הכנעה אל מה שנראה בעיניו כ'חק' בלי טעם, הרי זה חסרון בכל קבלת עול מלכות שמים שלו, שאיש זה העושה רק מה שנראה טוב וישר בעיניו נמצא שעובד את עצמו ולא את הבורא ית"ש.

יש שדרשו טעם לשבח על דברי הגמרא (מכות כד:): 'כיון שהגיעו להר הבית ראו שועל יוצא מבית קדשי הקדשים' מדוע יצא דווקא 'שועל' מבית קדשי הקדשים ולא בעל חי אחר, שכן השועל הוא הפקח שבחיות (ברכות סא:): ועל ידי ה'פקחים' המתחכמים בדעתם נגרם חורבן בבית קודש הקדשים...

שבעה לתשלומים - בכל עת ומן יעסוק בתורה

עומדים אנו בימי רצון, וכלשון חכמים (ילק"ש עקב תתנה) 'מה הראשונים ברצון' וקאי על ארבעים יום הסמוכים לחג השבועות בהם ישב משה רבינו בשמים לחם לא אכל ומים לא שתה, ועדיין שרויים אנו ב'שבעה לתשלומין' של חג השבועות 'זמן מתן תורתנו'. ידועים דבריו של הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל, דמשום הכי לא נתברר מתי ניתנה תורה לישראל, שהרי נחלקו התנאים בגמרא (שבת פו:) אם בו' סיון ניתנה תורה או בז' בו, וגם מקום נתינת התורה לא נתפרש להדיא אלא שהיתה במדבר סיני ולא יותר, ללמדנו בא, שאין לך שעה ולא יום או מקום שאינו מוכשר וראוי להנות בו בתורה.

שלמדתי כל התורה כולה מהו ללמוד חכמת יונית, ותשובתו הייתה - קרא עליו את המקרא הזה 'לא ימוש ספר התורה הזה מפוך והגית בו יומם ולילה' - צא ובדוק שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה, ולמד בה חכמה יונית'. וברש"י, 'צא ובדוק - דבר שלא יהא בעולם'. וכן נפסק ברמב"ם בהלכות תלמוד תורה (פ"א ח) 'כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל יסורין, בין בחור בין שהיה זקן גדול שתשש כחו, אפילו היה עני המתפרנס מן הצדקה ומחזור על הפתחים, ואפילו בעל אשה ובנים חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה^{כז}, והיינו שאין שום יוצא מן הכלל בדבר זה, וכולן שוין לטובה לעסוק בתורה ביגיעה^{כח}.

'זה לעומת זה עשה האלוקים' ונתן לנו יצר רע שגם הוא אין לו שעה ולא יום או מקום שבו ינוח היצר מלהפריע אותנו לעסוק בתורה, יצר זה אינו נמנע מלהשתמש בכל מצדקי שבעולם כדי לבטל את האדם מלימודו, וממציא לאדם תירוצים שונים ומשונים מדוע אינו יכול לעסוק בתורה בזו העת - למחר תעסוק בתורה, ועל האדם לדעת שלעולם אי אתה בן חורין להיפטר ממנה, וכמו שאמרו (מנחות צט:): 'שאל בן דמא בן אחותו של רבי ישמעאל את רבי ישמעאל כגון אני

וידע, שככל שיבקש יותר למצוא את התורה, כך יעלה ויתעלה בה יותר ויותר. וכך מבאר רבינו יונה (בביאור למשלי) את הכתוב (משלי ב ד) אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה, אז תבין יראת ה' ודעת אלוקים תמצא. וכוננת הדמיון לחיפוש אחר הכסף והמטמונים, לומר, כמו מי שאמרו לו שיש מטמון בבית פלוני או בבקעה זאת, וברגע אחד בידו להתעשר, לא ירגיש כלל טירחה ביגיעת החיפוש אחריהם, כך יעסוק בתורה מתוך אהבת וחשקות התורה מבלי להרגיש עמל בטירחה, ובוה יבין יראת ה' וימצא דעת אלוקים^{כט}.

עוד רמז מצינו לכך, בפסוק (יג ב) 'שלח לך אנשים', ואיתא ב'בעל הטורים' סופי תיבות חכם, וכלומר שאף הם קלקלו בהיותם 'חכמים' המתחכמים (אויבער חכם קייט).

כז. מיקירי קרתא דשופריא ומנקיי הדעת שבה היה הגה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל, ביום מן הימים הוצרך ר' זלמן להיכנס אצל הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ ז"ע ונקבע לו לשעת בוקר מוקדמת, ולכן הקדים ר' זלמן והגיע לבני ברק בלילה שלפני היום, והשתכן אצל בנו ר' נטע. והנה מנהגו של אותו חסיד היה לשכב במיטתו בין השעות 11 בלילה עד 2 לפנות בוקר, ותיכף היה מתעורר לעבודת הבורא. באותו לילה לא הספיק רבי זלמן להשלים כל שיעוריו בתורה, ועל כן נשאר ללמוד לגמור חוק לימודו, הפציר בו רבי נטע שילך לישון וכבר ישלים את לימודיו למחר... אך ר' זלמן לא זע כלל לשמע דבריו אלא המשיך בלימודו, אך בנו שדאג לו המשיך ואמר לו, אולי תמשיך מחר... אולי תשלים למחרת את חוק לימודך... הלא מאוחר כעת... משראה שאינו נענה לאחר כל ההפצרות המרובות, פנה ר' נטע אל מטבח ביתו וישב לסעוד את לבו בסעודת הערב. אדהכי והכי סיים ר' זלמן את לימודיו, ובעברו ליד המטבח הבחין בבנו האוכל לשובע, פנה אליו ואמר לו... די לך נטע בני, אולי תשלים למחרת...

כח. אם אמור יאמר לו השטן שאסור לו ללמוד תורה מפני שהרבה לחטוא, וכתוב (תהלים נ טז) 'ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חקי' (ועי' חגיגה טו:), ומפתהו היצר שלא ילמד תורה בטרם יטהר עצמו מזוהמת החטא, יזעק כנגדו, מה לך כי תבלבלי בשטויותך... אין לך שעה שאינה כשירה להגות בה בתורה. ואדרבה, המאור שבה תחזירני למוטב. כט. לפני כמה שנים פרצה 'סערה' בארה"ב ונקרא שמה סענד"י הוריק"ן, רוחות עזות אלו שיברו והרסו כל מי שהפריע להם בדרכם... והנה דבר פלא אירע באחד הרחובות בעיר ליעקוואד - ברחוב שנבנה באותו זמן ובו כעשרה בתים - חמש בתים בכל צד, ולפני כל בית חצר שבה ניטעו אילנות ועצי נוי, ובהגיע הסערה הבדילה הרוח,

באר הפרשה - נשא

תורה. אלא כאשר ראו מן שמיא את גודל השתוקקותו עד ש'נפשו חולת אהבת התורה' שהרעיב עצמו על דברי תורה ככל המכואר שם, ב'רצון' בזה הריהו מובטח להצליח ולעלות בתורה, ובוודאי יארעו לו ניסים ונפלאות, וכן אמר לו ריב"ז בני, בשם שעלה ריח מפיך מלפני, כך יעלה ריח חוקי תורה מפיך לשמים.

יהא רעוא מן קדם אבוהון די בשמיא שנוכה להמשיך בקבלת התורה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, שפע רב וגדול ברוחניות ובגשמיות. וישבור הקב"ה מעלינו עול הגלויות ונוכה לקבל כראוי עול מלכות שמים באהבה וברצון.

ובזה ביארו את דברי המדרש (פרקי דר"א פ"א) מעשה ברבי אליעזר בן הורקנוס שעד שהיה בן כ"ח שנה לא קרא ולא שנה ולא ידע צורת אות, והיה עוסק כל יומו בעבודת השדה אצל אביו. ובכל העת היה בוכה כי בער לבו בקרבו להבין ולהשכיל לעסוק בתורה, עד שנגלה אליו אליהו הנביא, ואמר לו שיעזוב את בית אביו ויעלה לירושלים ללמוד תורה אצל רבי יוחנן בן זכאי. ואכן שם עלה והתעלה עד לשמי רום. ולכאורה צריך ביאור מדוע לא שלחו את אליהו הנביא ללמדו תחילה את אותיות הא"ב, ולאחמ"כ קרי"ש וברכהמ"ז וכו' וכו', כדרך שמלמדים את הטף, מדוע שלחוהו מיד ללמוד בישיבתו של ריב"ז, מקום ישיבתם של גדולי

בחלק מהחצרות נעקרו האילנות ובכמה מהם נשאר הכל לפליטה, ויהי לפלא, כי לא אירע הדבר עפ"י סדר מסוים כגון שאילנות שבצד ימין ייעקרו והשאר לא או להיפך... אלא מבלי כל סדר מיוחד זה נעקר וזה לא, לאחר חקירות ובדיקות העלו החוקרים כי האילנות שבעליהם התקינו לרווחתם מקור מים (ממטרות) להשקותם בכל עת נעקרו ואלו שלא היה להם מים כסדר לא נעקרו, וביאור הדבר, כי האילנות שלא היו משקין אותם מאליהם הוצרכו לתור בעצמם ולחפש אחר 'מים' לגדילתם, ומדרכו של עץ כזה להעמיק ולשלח שרשיו בעומק האדמה ולרוחב צדדי השדה עד שמגיע למקור מים, וממילא כל רוח סערה שבאה אינה עוקרתו אחרי שרשיו עמוקים ופרושים לרוחב השדה... אבל אלו שהורגלו לקבל מים ללא כל טורח לא העמיקו שרשיהם כלל וכלל, וממילא, בהגיע רוח סערה אחת גדולה מעט מהרגיל נעקרו יחד עם השורש לאבדון... כיו"ב, ייאמר לכל בחור ואברך, אם הינך רואה כי הלימוד בא לך בקושי - כאותו אילן שאין לו מים כדי צרכו מתוך מנוחה, הרי אותה היגיעה שתתייגע בתורה היא כאותם שרשים שהעמיקו יותר ויותר עד ש'יכלו עמוד' כנגד כל רוח סערה עזה... אף אתה תשאר איתן בעסק התורה והעבודה - כנגד כל מיני רוחות זרות הנושבות בעולם ברוח או בגשם, אולם זה שמצד כישרונותיו ומצבו בא לו עסק התורה בנקל הריהו ג"כ מסוכן ליפול מרוחות זרות.

ל. כפי שהאריך ה'ארץ צבי' (פרשת נשא) שכשם שקוראים פרשת התוכחה קודם שבועות משום 'תכלה שנה וקללותיה' כך קוראים ברכת כהנים בפרשת נשא כדי ש'תחל שנה וברכותיה', ונוכה לשפע ברכות, וממילא נוכל ללמוד בהרחבת ויישוב הדעת, שלא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד.

והנה, 'אין ברכה כתורה' ומטעם זה נאמר בתורה ברכת כהנים בפרשתן, כי פרשת נשא חלה ברוב השנים לאחר חג השבועות, ולאחר קבלת התורה זוכים לכל הברכות בכל מילי דמיטב. יש שהוסיפו דלכן אומרים בכל יום ברכת כהנים מיד לאחר ברכת התורה, כי תיכף לאחר ברכת התורה זוכים לכל הברכות האמורות בה.